

Jedan od najvećih i najbogatijih praistorijskih **rudnika** nalazi se u srcu Srbije

Ilustracija (Foto: SvedOliver/shutterstock.com) Na strmoj padini Malog Šturca, najnižeg vrha planine **Rudnik**, nalazi se jedan od najvećih i najbogatijih praistorijskih lokaliteta rudarskog karaktera u jugoistočnoj Evropi na kome se u periodu eneolita do bronzanog doba eksploatisala karbonatna ruda bakra - malihit.

Prilikom prvih istraživanja osamdesetih godina dvadesetog veka ovaj lokalitet je prepoznat kao potencijalno bogat praistorijski rudarski centar, a obnovljena istraživanja započeta 2011. godine opravdala su takvo mišljenje ukazujući na grandioznost ovog rudarskog kompleksa kako po broju, složenosti i veličini okana, tako i po broju rudarskih kamenih batova koji su tokom istraživanja pronađeni.

- Delimično je istraženo nekoliko manjih okana, a još se istražuje jedno veliko okno na vrhu padine Prljuša koje je eksploatisano do kraja trećeg milenijuma stare ere (do oko 2100 g. p.n.e.). Istraživanja nedvosmisleno pokazuju da je rudarstvo od praistorije bila osnovna privredna grana na **Rudniku**. Do sad istražene galerije jasno su ukazale i na tehnologiju rudarenja koja je primenjivana tokom eksploatacije rude, a količina pronađenih rudarskih kamenih batova prevazilazi broj batova na mnogo većim i poznatijim praistorijskim rudnicima u Evropi - rekla je za **RINU**, dr Dragana Antonović naučni savetnik u Arheološkom institutu u Beogradu.

Tokom arheoloških istraživanja koja su sprovedena ove godine, pronađena je i prva tipična rudarska šahta, sa dva uska ulaza i ventilacionim otvorom uklesanim u stenu. Dosadašnja iskopavanja na Prljuši iznedrila su na destine naučnih radova i prezentacija na različitim domaćim i međunarodnim konferencijama, a ovaj lokalitet poslednjih godina je postao i izuzetno zanimljiv posetiocima i zaljubljenicima u arheologiju.

- Svi planinari i samostalni izletnici ovo mesto sada koriste za redovni odmor na svom usponu ka vrhu **Rudnika**. U istom duhu uradiće se, narednih godina, prezentacija i ostalog dela lokaliteta. Treba naglasiti da je ovo jedini praistorijski **rudnik** u Jugositočnoj Evropi koji je pristupačan za posete. Takve turističke destinacije postoje svuda u svetu i imaju veliku posetu. Nadamo se da će uređeni lokalitet uticati na dalji razvoj turizma na **Rudniku**, a nastavak arheoloških istraživanja planirana su i sledeće godine - rekla je Antonovićeve.

Sve radove - arheološka istraživanja, izradu projekta i samo uređenje prostora na vrhu Prljuše najvećim delom je finansiralo Ministarstvo kulture i informisanja Republike Srbije, uz pomoć Muzeja rudničko-takovskog kraja iz Gornjeg **Milanovca** i značajnom donacijom kompanije **Rudnik** i flotacija **Rudnik** iz **Rudnika** čija je mehanizacija izvela sve radove oko uređenja.

Ovaj lokalitet je 2017. godine i zvanično zaštićen odlukom Vlade, kojom se utvrđuje kao arheološko nalazište.